

Kadir Berk KAPANCI

İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Hukuk Anabilim Dalı

6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Açısından

**Satış Hukukunda
Ayıptan Doğan Sorumluluk
ve
Sözleşmesel Garanti Taahhütleri**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XVII
§ 1. GİRİŞ.....	1
§ 2. AYIPTAN DOĞAN SORUMLULUK DÜZENİ	5
I. Ayıptan Doğan Sorumluluk Hakkında Genel Açıklama	5
II. Maddi Şartlar	7
A. Satış Konusunun Teslim Edilmesi	7
B. Bir Ayıbın Varlığı	10
1. Genel Olarak	10
2. Lüzumlu Niteliklerin Eksikliği	12
3. Nitelik Vaatlerinden Sapma.....	14
4. Ayıp Kavramı Bakımından Yapılan Diğer Ayrımlar	16
C. Ayıbın Hasarın Geçişinden Önce Var Olması	19
D. Ayıbın Bilinmemesi	21
E. Ayıptan Doğan Sorumluluğu Sınırlayan Bir Anlaşmanın Olmaması	23
III. Şekli Şartlar	30
A. Genel Olarak	30
B. Gözden Geçirme ve Bildirim Külfeti.....	34

1. Gözden Geçirme Külfeti	34
2. Bildirim Külfeti	37
IV. Alıcının Seçimlik Hakları	42
A. Genel Olarak	42
B. Aynen İfaya Yönelik Olan Seçimlik Haklar	46
1. Değişirme.....	46
2. Onarım.....	49
C. Yenilik Doğurucu Seçimlik Haklar	51
1. Sözleşmeden Dönme	51
a. Genel Olarak	51
b. Alıcının Borçları	54
c. Satıcının Borçları	55
2. Bedel İndirimi	56
V. Seçimlik Haklarla Birlikte Talep Edilebilecek Tazminat	58
VI. Seçimlik Hakların Kullanılmasının Sınırlandırılması	63
A. Genel Olarak	63
B. Tüm Seçimlik Hakların Sınırlandırılması: Sadece Bedel İndirimi Hakkının Kullanılabileceği Hâller	63
C. Dönme Hakkının Sınırlandırılması	65
1. Orantılılık İlkesi Çerçevesinde Sınırlama	65
2. Dönme Hakkının Sadece Satış Konusunun Bir Bölümü için Kullanılabileceği Hâller	67
D. Bedel İndirimi Hakkının Sınırlandırılması	68
VII. Özel Olarak: Tüketici Hukukunda Ayıptan Doğan Sorumlulukta Seçimlik Hakların Kullanılmasında Müteselsil Sorumluluk Esası	69
A. Genel olarak	69
B. TKHK m. 4'te Yer Alan Müteselsil Sorumluluk Düzenlemesinin Hukuki Temeli ve "Doğrudan Talep Hakkı" Kavramıyla İlişkisi.....	73
C. Eleştiri	77

VIII. Zamanaşımı	79
IX. Alıcının sürekli defa hakkı	85
X. Ayıbın Neden Olduğu Zararlardan Üreticinin Sorumluluğu	86
A. Üreticinin Sorumluluğu Hakkında Genel Açıklama	86
B. Üreticinin Sorumluluğu ile Ayıptan Doğan Sorumluluğun Karşılaştırılması	89
1. Sorumluluk Temelleri Bakımından.....	89
2. Ayıp ve Hata Kavramları Bakımından	91
3. Tazminatın İşlevi ve Niteliği Bakımından	93
4. Tazminatın Kapsamı ve Talepte Bulunacak Kişi Bakımından	96
§ 3. SÖZLEŞMESEL GARANTİ TAAHHÜTLERİ.....	97
I. Garanti Taahhüdünün Anlamı.....	97
II. Garanti Taahhüdünün Tarafları	103
A. Satıcı ile Alıcı Arasında.....	103
1. Ayıptan Doğan Sorumluluk Rejimini Değiştiren Kayıtlar Hakkında Genel Açıklama	103
2. Ayıptan Doğan Sorumluluk Rejiminin Sınırlandırılması veya Ortadan Kaldırılması	104
3. Ayıptan Doğan Sorumluluk Rejiminin Tekrar Edilmesi veya Genişletilmesi	108
a. Genel Olarak	108
b. Bağımsız Olmayan Teminat Taahhüdü ve Hükümleri	110
c. Bağımsız Garanti Sözleşmesi ve Hükümleri	114
d. Ayıptan Doğan Sorumluluk Rejimi Kapsamında Nitelik Vaadi, Bağımsız Olmayan Teminat Taahhüdü ve Bağımsız Garanti Sözleşmesi Arasındaki Farklar	124
4. Yalnızca Yasal Süreleri Değiştiren Kayıtların Nitelendirilmesi	129

a.	Genel Olarak	129
b.	Gözden Geçirme ve Bildirim Sürelerini Değiştiren Kayıtlar	130
c.	Zamanaşımı Sürelerini Değiştiren Kayıtlar	132
d.	Tarafların “Garanti Süresi” Adı Altında Niteliğini Belirtmeksizin Bir Süre Belirlemelerinin Etkisi.....	133
B.	Üretici ile Alıcı Arasında.....	138
1.	Genel Açıklama	138
2.	Garanti Sözleşmesi	139
a.	Hükümleri	139
b.	Satıcının İşlevi	143
aa.	Kurulma Aşamasında	143
aaa.	Genel Durum.....	143
bbb.	Özel Bir Durum.....	147
bb.	Sözleşmenin İfası Aşamasında.....	149
C.	Üreticinin ve Satıcının Ayrı Garanti Taahhüdünde Bulunduğu Durumlar	150
III.	Garanti Taahhüdünün İçeriği ve İfası.....	152
A.	Genel Olarak	152
B.	Zararın Aynen Karşılanması	155
1.	Malın Onarılması, Değiştirilmesi veya Parçasının Değiştirilmesi	155
2.	Değiştirme veya Onarımdan Sonra Malın Yeniden Arızalanması	159
3.	İfa Yeri ve Zamanı	160
4.	Başlıca İfa Engelleri ve Sonuçları	162
a.	Kötü İfa	162
b.	İmkânsızlık	163
c.	Borçlu Temerrüdü.....	163
d.	Alacaklı Temerrüdü	164
C.	Zararın Nakden Karşılanması	165

1. Para Borcu	165
2. İfa Yeri ve Zamanı	166
3. Başlıca İfa Engelleri ve Sonuçları	167
a. Borçlu Temerrüdü	167
b. Alacaklı Temerrüdü	168
IV. Sözleşmesel Garanti Taahhütlerine İlişkin Taleplerin Sınırlandırılması	168
V. Garanti Süresi ve Zamanaşımı	171
A. Genel Açıklama	171
1. Farklı Süre Kavramları	171
2. Garanti Süresinin Anlamı	173
B. Satıcının Garanti Taahhütleri Bakımından Garanti Süresi ve Zamanaşımı	175
1. Bağımsız Olmayan Teminat Taahhüdü Bakımından Garanti Süresi ve Zamanaşımı	175
2. Bağımsız Garanti Sözleşmesi Bakımından Garanti Süresi ve Zamanaşımı	178
C. Üreticinin Garanti Taahhütleri Bakımından Garanti Süresi ve Zamanaşımı	180
VI. Malın Devri Hâlinde Garanti Taahhüdünden Doğan Hakkın Durumu	181
A. Genel Olarak	181
B. Ayrı Bir Belgede Somutlaşan Taahhütler Bakımından: Garanti Belgesi, Garanti Kartı ve Benzerleri	185
VII. Ayıptan Doğan Sorumluluk Hükümleriyle Olan İlişkisi	186
A. Genel Olarak	186
B. Satıcının Verdiği Garanti Taahhütleri Bakımından	187
1. Bağımsız Olmayan Teminat Taahhüdünün Etkisi ...	187
2. Bağımsız Garanti Sözleşmesinin Etkisi	190
C. Üreticinin Verdiği Garanti Taahhüdü Bakımından	191

§ 4. TKHK m. 13 KAPSAMINDA GARANTİ BELGESİ, HUKUKİ NİTELİĞİ VE HÜKÜMLERİ	195
I. Örnek Alınması Gereken Düzenleme: Tüketici Satışlarına İlişkin 1999 Tarihli AT Yönergesi	195
A. Genel Olarak	195
B. Yönerge Kapsamında “Garanti”	197
1. Genel Olarak	197
2. Hükümleri	200
a. Tarafları ve İçeriği	200
b. Ayıptan Doğan Sorumluluk Hükümleriyle İlişkisi	204
c. Garanti Taahhüdünün İçeriğinin ve Kapsamının Açık olarak Belirtilmesi	205
d. Taahhüdün Yazılı Olarak veya Muhafaza Edilebilir Bir İletişim Aracı Vasıtasıyla Tüketicie Sunulması	206
e. Garanti Taahhüdünün Geçerliliği ve İleri Sürülebilmesi	206
C. Bazı Üye Ülkelerin Yönerge Kapsamında Öngördükleri Düzenlemelerin Karşılaştırılması	207
1. Alman Hukuku	207
2. İngiliz Hukuku	208
3. Fransız Hukuku	209
II. Türk Hukuku’ndaki Mevcut Düzenleme	210
A. Genel Olarak	210
B. Zorunlu Garanti Belgesi	212
1. Hukuki Niteliği	212
2. Üretici ve Satıcının Yükümlülükleri	215
a. Üreticinin Yükümlülükleri	215
aa. Satış Sözleşmesinin Kurulması Öncesinde ..	215
bb. Satış Sözleşmesi Kurulduktan Sonra	217
b. Satıcının Yükümlülükleri	218

aa. Satış Sözleşmesinin Kurulması Öncesinde ...	218
bb. Satış Sözleşmesi Kurulduktan Sonra.....	218
3. Zorunlu Garanti Belgesinin Sağladığı Haklar	219
4. Garanti Süresi ve Zamanaşımı	222
5. Ayıptan Doğan Sorumluluk Hükümleriyle Olan İlişkisi	223
6. Üreticinin Sorumluluğu ile İlişkisi	225
C. İhtiyari Garanti Belgesi	226
1. Hukuki Niteliği	226
2. İçeriği ve Uygulanacak Hükümler	226
§ 5. SONUÇ.....	229
KAYNAKÇA	237